

ROZSTANIA • OBITUARIES

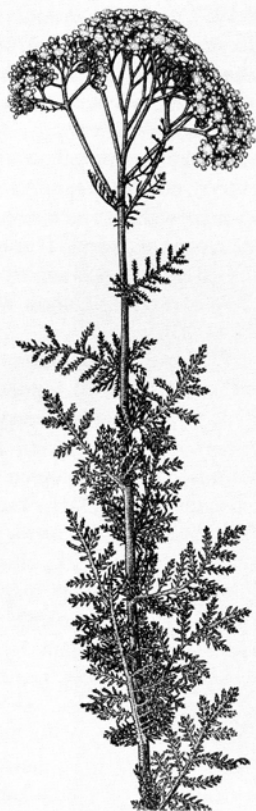
ELŻBIETA SKWIRZYŃSKA
1929–1998

Urodziła się 5 listopada 1929 r. na Wołyniu w Starym Stawie (pow. Horochów), jako córka Wilhelminy i Karola Gołkowskich. W 1937 r. rozpoczęła naukę w szkole w Brześciu n. Bugiem. W czasie wojny, w 1940 r., rodzice uciekając przed NKWD zamieszkali w Ustrzykach Dolnych i tam Elżbieta Gołkowska ukończyła VII klasę szkoły podstawowej, równocześnie podczas okupacji przerabiając materiał I klasy gimnazjalnej. W 1945 r. zapisała się do II klasy Gimnazjum im. Kopernika w Krośnie. Maturę złożyła w 1949 roku. W latach 1950–53 studiowała biologię na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. W maju 1953 r., w czasie sesji egzaminacyjnej, ciężko zachorowała i musiała przerwać studia. Dyplom ukończenia studiów wyższych pierwszego stopnia uzyskała w 1954 r. Przez dwa lata pracowała w

Przedsiębiorstwie Poszukiwań Geofizycznych w Warszawie. W 1957 r. wyszła za mąż za Wiesława Skwirzyńskiego i zamieszkała we Wrocławiu. W listopadzie tego samego roku zaczęła pracować w Instytucie Botaniki PAN; rysowała tablice do Atlasu Flory Polskiej i Ziem Ościennych, wydawanego przez prof. J. Mądalskiego. Początkowo były to prace zlecone, a od 1963 r., po utworzeniu Pracowni Atlasu E. Skwirzyńska pracowała już na etacie. Po ciężkiej chorobie w 1982 r. otrzymała rentę II grupy. Zmarła 2 czerwca 1998 r. Została pochowana na tym samym cmentarzu we Wrocławiu, na którym wcześniej pochowano prof. J. Mądalskiego.

Aleksandra Wieserowa tak wspomina E. Skwirzyńską: „Poznałam Elę w 1950 r. podczas egzaminów wstępnych na biologię na Uniwersytecie Jagiellońskim, a potem byłyśmy bliskimi koleżankami przez trzyletni okres studiów I. stopnia. W trudnych sytuacjach życiowych i studenckich okazała mi wiele pomocy; zawsze cicha, delikatna, niezwykle serdeczna, w przyjaźni niezawodna. Ciężka choroba zmusiła ją do przerwania studiów, stopień magisterski uzyskała później, już pracując. Ponownie spotkałyśmy się w Warszawie, gdzie poznałam Jej męża, pana Wiesława Skwirzyńskiego, który podobnie jak Ela był miłośnikiem przyrody. Swój zachwyt nad jej pięknem utrwalali w fotografii, oboje byli świetnymi fotografikami. Było to szczęśliwe małżeństwo, dom który promieniował ciepłem. Potem zamieszkali we Wrocławiu, odtąd nasze kontakty opierały się na serdecznej korespondencji. Sama ciężko chora, bardzo boleśnie przeżyła nagłą śmierć swojego męża. Mimo ciężkich przeżyć starała się zachować spokój wewnętrzny i powrócić do codziennych obowiązków. Pozostała w mojej pamięci jako osoba cicha, mądra, zawsze życzliwa i serdeczna”.

Są takie postaci w nauce, które żyją jakby w ukryciu. Taką postacią był niezapomniany dr Tadeusz Tadicik, wspinały botanik. Pani Elżbieta Skwirzyńska miała ten sam styl bycia. Była to nieustanna praca, pełna pokory, bez rozgłosu, w ciszy pracowni. Pierwszy raz spotkałam Panią Elżbietę w 1976 r. w Pracowni Atlasu, jeszcze przed Jej chorobą. Zadziwiła mnie swoją pracowitością, spokojem i specyficzną aurą wokół swojej osoby. Była małomówna, pięknie rysowała pokroje roślin (Ryc. 1) i najdrobniejsze szczegóły. Miałem okazję zobaczyć na własne oczy, jak sprawnym była rysownikiem jeszcze przed chorobą. Później, po powrocie z długotrwałego pobytu w szpitalu, tuż po przyjeździe do pracowni ogrzewała ręce pod strumieniem ciepłej wody. Rysowanie sprawiło jej wtedy kłopoty. Jej choroba była trudna do zdiagnozowania, niemniej jednak wiadomo, że była to

Ryc. 1. *Achillea nobilis*.

przewlekła choroba tkanki łącznej. Wiązaliśmy chorobę z długotrwałym przebywaniem w pomieszczeniu zielnikowym, gdzie truczną do zabijania owadów był dwuparachlorobenzen. Pani Elżbieta była bardzo życzliwie nastawiona do wszystkich, potrafiła także łagodzić napięcia.

Narysowała 505 tablic zawierających pokroje roślin i cały szereg rycin organów, drobnych szczegółów morfologicznych, o których próżno by szukać wzmianek w opisach gatunków. Najwięcej pracy włożyła w opracowanie 7 tomów Cruciferae. Opracowanie rodziny Cruciferae miało być jej tematem pracy doktorskiej. Z nieznanym dla mnie przyczyn tak się jednak nie stało. Do końca życia nosiła w sobie żal związany z niezrealizowaniem tego przedsięwzięcia. Również po przejściu na emeryturę nie przestała rysować. Ostatnie Jej prace to ilustrowanie Polskiej Czerwonej Księgi, tom Iridaceae i niedokończony tom poświęcony rodzajowi *Centaurea*. Te ryciny należą bodaj do najpiękniejszych w Atlasie.

Otrzymałem od Pani Elżbiety czasopismo *Wszelchświat* prenumerowane przez nią już w latach 50. Przekazała mi także osprzet fotograficzny swojej zmarłego męża. Bardzo długo zajmowała się swoją chorą mamą. Był to wyczerpujący obowiązek. Pod koniec życia zwierzała mi się ze swoich obaw związanych z samotnością. Przerzała ją perspektywa śmierci w samotności, w pustym mieszkaniu. To były trudne rozmowy. Ostatni raz widzieliśmy się tuż przed moją zimową wyprawą w 1998 r. Była już wtedy bardzo szczupła i jakby nieobecna. Wiedziała wszystko o moich planach, sukcesach i porażkach. Zdążyłem tuż po powrocie z Syberii jeszcze zadzwonić, że udało mi się wrócić. Niestety, już nie zdążyliśmy się spotkać.

PODZIĘKOWANIA. Inicjatorką niniejszego wspomnienia jest prof. dr hab. K. Wasylińska. Dziękujemy także Pani prof. dr hab. J. Dąbrowskiej z Uniwersytetu Wrocławskiego za przesłanie zdjęcia i życiorysu E. Skwirzyńskiej.

Andrzej CHLEBICKI
Aleksandra WIESEROWA

PUBLIKACJE MGR E. SKWIRZYŃSKIEJ

- [1] BLACH Z., MIKULSKA J., SKWIRZYŃSKA E. 1961. Cistaceae, Tamaricaceae, Elatinaceae, Droseraceae et Guttiferae (5 tablic Drosera) W: J. MAŁAŁSKI (red.), *Atlas Flory Polskiej i Ziemi Ościennych* 11(3), PWN, Warszawa-Wrocław-Kraków.
- [2] SKWIRZYŃSKA E. 1961. Cruciferae Pars 2. (34 tablice) W: J. Małalałski (red.), *Atlas Flory Polskiej i Ziemi Ościennych* 9(3), PWN, Warszawa-Wrocław.
- [3] SKWIRZYŃSKA E. 1963. Cruciferae Pars 1. (33 tablice) W: J. Małalałski (red.), *Atlas Flory Polskiej i Ziemi Ościennych* 9(2), PWN, Warszawa-Wrocław.
- [4] SKWIRZYŃSKA E. 1966. Cruciferae Pars 3. (31 tablic) W: J. Małalałski (red.), *Atlas Flory Polskiej i Ziemi Ościennych* 9(4), PWN, Warszawa-Wrocław.
- [5] SKWIRZYŃSKA E. 1967. Cruciferae Pars 4. (40 tablic) W: J. Małalałski (red.), *Atlas Flory Polskiej i Ziemi Ościennych* 9(5), PWN, Warszawa-Wrocław.
- [6] SKWIRZYŃSKA E. 1968. Cruciferae Pars 5. (29 tablic) W: J. Małalałski (red.), *Atlas Flory Polskiej i Ziemi Ościennych* 9(6), PWN, Warszawa-Wrocław.
- [7] SKWIRZYŃSKA E. 1969. Cruciferae, Resedaceae Pars 6. (34 tablice) W: J. Małalałski (red.), *Atlas Flory Polskiej i Ziemi Ościennych* 9(7), PWN, Warszawa-Wrocław.
- [8] SKWIRZYŃSKA E. 1973. Scrophulariaceae, Orobanchaceae (33 tablice). W: J. Małalałski (red.), *Atlas Flory Polskiej i Ziemi Ościennych* 17(1), PWN, Warszawa-Wrocław-Kraków.
- [9] SKWIRZYŃSKA E. 1975. Liliaceae Pars 2. (39 tablic). W: J. MAŁAŁSKI (red.), *Atlas Flory Polskiej i Ziemi Ościennych* 2(4), PWN, Warszawa-Wrocław-Kraków.

- [10] SKWIRZYŃSKA E. 1978. Liliaceae Pars 1 (38 tablic). W: J. MAŁAŁSKI (red.), *Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych* 2(3), PWN, Warszawa-Wrocław-Kraków.
- [11] SKWIRZYŃSKA E. 1983. Salicaceae (32 tablice). W: J. MAŁAŁSKI (red.), *Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych* 6(2), PWN, Warszawa-Wrocław-Kraków.
- [12] SKWIRZYŃSKA E. 1990. Liliaceae Pars 3, Amaryllidaceae, Iridaceae (36 tablic). W: J. MAŁAŁSKI (red.), *Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych* 2(5), Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN, Kraków.

PRZYGOTOWANE DO DRUKU

- Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych* pod red. J. Małalskiego:
- Tom IV zeszyt 5. Iwanicki J., Skwirzyńska E., Chlebicki A. Gramineae (20 tablic)
- Tom VII zeszyt 6. Kowal T., Skwirzyńska E. Caryophyllaceae Pars 4 (12 tablic)
- Tom VIII zeszyt 4. Skwirzyńska E. Ranunculaceae Pars 4 (23 tablice)
- Tom XIX zeszyt 3. Skwirzyńska E. Compositae (40 tablic)
- Tom XX zeszyt 3. Skwirzyńska E. Compositae (26 tablic)

WSPOMNIENIE O PROFESORZE ADAMIE JASIEWICZU (12 X 1928–21 VI 2001)¹

A remembrance of Professor Adam Jasiewicz

Adam Jasiewicz przyszedł na świat w Krakowie, 12 października 1928 roku, w rodzinie Jana i Zofii z Roszczyków. Ukończenie szkoły powszechnej i średniej na tajnych kompletach przypadło na trudne lata okupacji. Tuż po wojnie wyjeżdża z rodzicami do Bytomia, gdzie kończy liceum dla dorosłych, pracując równocześnie przez półtora roku fizycznie pod ziemią jako górnik w kopalni Szombierki. Po zdaniu matury wraca do Krakowa, gdzie w roku 1952 rozpoczyna studia na Wydziale Leśnym UJ, a kończy na Wydziale Biologii UJ i zaraz potem zostaje aspirantem w Katedrze Systematyki i Geografii Roślin UJ. Od roku 1955 podejmuje prace w Instytucie Botaniki PAN. Przechodzi kolejne stopnie kariery naukowej doktorując się w roku 1958 i habilitując w 1966; w roku 1973 zostaje profesorem nadzwyczajnym a w 1982 r. – profesorem zwyczajnym.

Od początku swej pracy naukowej prowadzi badania z zakresu systematyki, florystyki i fitogeografii u boku swego Mistrza, profesora Bogumiła Pawłowskiego, najpierw w dolinie Wisły a później w różnych częściach Karpat. Po uzyskaniu doktoratu wyjeżdża w 1958 r. na 4-miesięczny staż do Międzynarodowej Stacji Geobotanicznej w Montpellier, kierowanej przez słynnego fitosocjologa prof. J. Braun-Blanqueta, następnie rozpoczyna badania flory Piryneu (Bułgaria) oraz prace nad światową monografią rodzaju *Scabiosa*. W latach 1969–83 pełni funkcję dyrektora Instytutu Botaniki PAN, a od 1969 do 1992 roku, tj. do czasu przejścia na rentę inwalidzką, kieruje Zakładem Systematyki Roślin Naczyniowych tegoż Instytutu. Przez wiele lat był redaktorem naczelnym *Fragmenta Floristica et Geobotanica* oraz *Flory Polski*. Był także regionalnym doradcą ze strony Polski monumentalnego dzieła, jakim jest *Flora Europaea*; dzieła którego jest także jednym z współautorów. Jako taksonom podejmował się opracowań najtrudniejszych grup systematycznych (np. rodzajów *Melampyrum*, *Rhinanthus*, *Hieracium*), a Jego prace z tego zakresu zachowują swą aktualność do dziś. Najważniejszym dziełem jakie opublikował, jest bardzo obszerna, licząca kilkaset stron monografia florystyczno-fitogeograficzna Bieszczadów Zachodnich – jedno z najlepszych opracowań tego typu, trwale wpisane w historię poznania Karpat; dodajmy, jest to dzieło wykonane w czasach, gdy całe Biesz-

¹ Przemówienie wygłoszone na pogrzebie w dniu 29.06.2001, na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie

Fot. 1. Prof. A. Jasiewicz w rezerwacie *Carlina onopordifolia*; Wały k. Raławic, 1992 r.

Phot. 1. Prof. A. Jasiewicz in the reserve of *Carlina onopordifolia*; Wały near Raławice, 1992.

czady były jeszcze dzikie, trudno dostępne i niebezpieczne.

Liczne wyprawy naukowe do Chin, Korei, Indii, Meksyku, Turcji, Iranu, Portugalii, Hiszpanii, Francji, na Kaukaz zaowocowały wspaniałymi zbiorami zielnikowymi, liczącymi blisko 50 tysięcy arkuszy, które pieczołowicie opracował i przekazał Instytutowi Botaniki PAN. Zielnik był zresztą jedną z największych pasji Jego życia, którą łączył z ogromną troską o zbiory w ogóle. Jeśli dziś współczesne i kopalne zbiory Instytutu Botaniki PAN przekraczają milion i stanowią największą kolekcję botaniczną w kraju, to zawdzięczamy to w dużej mierze trosce właśnie Adama Jasiewicza.

Wśród nagród i wyróżnień jakie otrzymał za swą pracę i działalność, warto wspomnieć m.in. liczne odznaczenia państwowe i honorowe członkostwo Bułgarskiego Towarzystwa Naukowego.

Stając tu dzisiaj pytamy, jakim był człowiekiem? Był przede wszystkim człowiekiem twardym, a równocześnie bardzo wrażliwym – tyle, że tę wrażliwość ukrywał często skrupulatnie pod maską pewnej szorstkości czy pozornej obojętności. Przez kilkanaście ostatnich lat zmagał się z chorobą i cierpieniem; możemy sobie tylko wyobrazić jak trudnymi do zniesienia dla człowieka o Jego typie aktywności. Pamiętam międzynarodową konferencję w słowackich Smoleni-

cach, na którą, ku zdumieniu wielu, pojechał będąc już nie w pełni sprawnym i mając poważne trudności w poruszaniu się. Ale w jeszcze większe zdumienie wprowadził wszystkich, gdy zdecydował się na pokonferencyjną wycieczkę na Devinską Kobylę. Upał był tak nieznośny, że większość młodych i sprawnych uczestników, mimo atrakcyjności miejsca, zrezygnowała. On nie tylko się wybrał, ale bez niczyjej pomocy przeszedł całą trasę tam i z powrotem.

Miał swoje wielkie pasje, obok botaniki i zbiorów uwielbiał muzykę i śpiew; sam miał wspaniały głos i lubił śpiewać – nasi przyjaciele botanicy z różnych krajów do dziś wspominają Jego piękny śpiew przy ognisku na różnego typu spotkaniach czy wycieczkach. Inną Jego pasją były kwiaty i ogród. Przez wiele lat sam pielęgnował swój ogród przydomowy i dużą kolekcję kaktusów. Wszyscy pamiętamy też zadbane i ukwiecone otoczenie Instytutu za czasów Jego dyrektorstwa.

Kiedy mowa o dyrektorstwie, to nie mogę uciec od pewnego wątku osobistego. Profesor Adam Jasiewicz był przecież tym dyrektorem, który przyjmował mnie do pracy i był kierownikiem Zakładu, do którego trafiłem, będąc jeszcze studentem. Z wdzięcznością noszę w sercu wspomnienie o początkach mojej pracy, gdy dzięki Niemu wyjechałem na dłużej do Dalmacji i w Alpy Szwajcarskie; dziś wydaje się to

niczmy, ale w tamtych czasach, przed 30 laty, było to bardzo wiele i owoce tych wyjazdów zbieram do chwili obecnej. Myślę, że On sam nie spodziewał się, że kiedyś przyjdzie mi kierować Instytutem i Zakładem, którym On kierował, troszczyć się o umiłowane przez Niego zbiory i mówić o Nim w chwili takiej jak ta.

Przed paroma godzinami wróciłem z konferencji „Planta Europa”, na której botanicy z całej Europy opracowywali strategię ochrony flory naszego kontynentu. Byłem wzruszony, gdy podszedł do mnie któregoś dnia Hugh Synge, redaktor pierwszej czerwonej listy zagrożonych gatunków Europy i redaktor naczelnego rozchodzącego się szeroko po świecie, wydawanego najpierw w Anglii, a obecnie w Stanach Zjednoczonych, czasopisma *Plant Talk*, z prośbą o napisanie wspomnienia o profesorze Adamie Jasiewiczzu do tego właśnie czasopisma. Przypomniałem sobie wówczas, że profesor Jasiewicz współpracował niegdyś z H. Synge, przesyłając mu opracowaną przez siebie pierwszą czerwoną listę gatunków z terenu Polski do wspomnianej *Czerwonej listy ginących gatunków Europy*.

Na koniec chciałbym wspomnieć o czymś, co ujmowało – podejrzewam, że nie tylko mnie – u profesora Adama Jasiewicza. Był to stosunek do Jego Mistra, profesora Bogumiła Pawłowskiego, z którym czasami zupełnie się nie zgadzał, ale o którym mówił zawsze z największym szacunkiem, bardzo ciepło i z niekłamany wzniesieniem oraz serdecznością. Zawsze też podkreślał, że miał szczęście, spotykając na swojej drodze takiego Mistra.

Nie wszystkie spotkania są spotkaniami łatwymi, ale każdy człowiek, który staje na drodze naszego życia jest jakimś darem, niekiedy darem trudnym, darem, którego tajemnicę odkrywamy często dopiero po wielu latach. Takim, czasami trudnym darem, ale darem, za który powinniśmy być wdzięczni, był dla nas Adam Jasiewicz.

Wierzę, że On jest tu dziś z nami i patrzy na swoje i nasze życie z zupełnie innej już perspektywy; perspektywy prawdy dla nas jeszcze niedostępnej.

Ponieważ lubił śpiewać, chciałbym przeto zakończyć słowami piosenki śpiewanej przez popularny dziś zespół; słowami, które kierują nasze myśli ku tej innej perspektywie.

„Kto od nas odchodzi
Na nowo się rodzi
Tę prawdę przykładam do rany
Od razu mi łatwiej
Znów mogę jak dawniej
Mieć nowe marzenia i plany
Choć prawda jest taka

Że dla nich na zawsze
Stały słoneczne zegary
To ciągle są obok
By w tym co robimy
Dodawać nam siły i wiary.”

Zbigniew MIREK

PUBLIKACJE PROF. A. JASIEWICZA

- [1] JASIEWICZ A. 1951. *Bluszcz. Chroiny Przynr. Ojcz.* 7(9/10): 3–11.
- [2] JASIEWICZ A. 1953. Nowe stanowiska kilku rzadkich roślin w Polsce. *Fragm. Flor. Geobot.* 1(1): 74–80.
- [3] JASIEWICZ A. 1956. Badania nad jaskrami z cyklu *Auricomis* Owcz. w okolicach Krakowa i w północnej części Karpat. *Fragm. Flor. Geobot.* 2(1): 62–110.
- [4] JASIEWICZ A., PAWŁOWSKI B. 1956. Nowe stanowisko *Carlina onopordifolia* Bess. w Polsce. *Fragm. Flor. Geobot.* 2(2): 12–19.
- [5] JASIEWICZ A., ZARZYCKI K. 1956. *Carex rupestris* Bell. ex All. i *Aconitum tauricum* Wulf. ssp. *nanum* (Baumg.) Gay, dwie nowe dla Flory Polskiej rośliny z Bieszczadów Zachodnich. *Fragm. Flor. Geobot.* 19(4): 415–460.
- [6] PAWŁOWSKI B., KORNAŚ J., JASIEWICZ A. 1957. Rośliny Polskie. *Plantae Poloniae Exsiccatae. Series H, Centuria V.* *Fragm. Flor. Geobot.* 3 (Suppl.): 1–26.
- [7] JASIEWICZ A. 1958. Polskie gatunki rodzaju *Melampyrum* L. *Fragm. Flor. Geobot.* 4(1–2): 17–120.
- [8] JASIEWICZ A., KORNAŚ J. 1958. *Melampyrum barbatum* Waldst. et Kit. w okolicach Krakowa. *Fragm. Flor. Geobot.* 3(2): 77–81.
- [9] JASIEWICZ A. 1959. Rodzina: Araliaceae, Araliowate. W: W. SZAFER, B. PAWŁOWSKI (red.), *Flora Polska. Rośliny naczyniowe Polski i Ziem Ościennych*. T. VIII. PWN, Warszawa, s. 413–414.
- [10] JASIEWICZ A. 1959. Rodzina: Tiliaceae, Lipowate. W: W. SZAFER, B. PAWŁOWSKI (red.), *Flora Polska. Rośliny naczyniowe Polski i Ziem Ościennych*. T. VIII. PWN, Warszawa, s. 301–306.
- [11] JASIEWICZ A., BIAŁOBOK S. 1960. Botanika w Chińskiej Republice Ludowej. *Kosmos* A. 916: 558–568.
- [12] JASIEWICZ A., ZARZYCKI K. 1960. Zapiski florystyczne z Bieszczadów Zachodnich. *Fragm. Flor. Geobot.* 6(3): 315–321.
- [13] JASIEWICZ A. (ref.) 1961. KOSTRAKIEWICZ K. De notis *Trifolium pannonicum* L. a *T. ochroleuco* L. distinguentibus. *Fragm. Flor. Geobot.* 4: 199–302, 1958. *Excerpta Bot. A*, Bd. 3: 106.
- [14] JASIEWICZ A. (ref.) 1961. KOWAL T. A new diagnostic trait for *Atriplex tataricum* L. *Fragm. Flor. Geobot.* 5: 7–9, 1959. *Excerpta Bot. A*, Bd. 3: 107.
- [15] JASIEWICZ A. (ref.) 1961. PAWŁOWSKA S. De *Geranii silvatici* L. varietatibus quae in Polonia occurrunt. *Fragm. Flor. Geobot.* 4: 139–152, 1958. *Excerpta Bot. A*, Bd. 3: 112.
- [16] JASIEWICZ A. (ref.) 1961. PAWŁOWSKI B. *Alchemilla occidentalis-carpatiae* novae ad seriem *Calicinae* Bus.

- pertinentes. *Fragm. Flor. Geobot.* **3**: 31–60, 1957. *Excerpta Bot. A*, Bd. **3**: 112.
- [17] JASIEWICZ A. (ref.) 1961. PAWŁOWSKI B. De positione systematica *Potentillae Dórfleri* Wettst. *Fragm. Flor. Geobot.* **5**: 399–407, 1959. *Excerpta Bot. A*, Bd. **3**: 112.
- [18] JASIEWICZ A. (ref.) 1961. PAWŁOWSKI B. De *Polygalis polonicis* annotationes criticae. *Fragm. Flor. Geobot.* **3**: 35–68, 1958. *Excerpta Bot. A*, Bd. **3**: 143.
- [19] JASIEWICZ A. (ref.) 1961. STASZKIEWICZ J. A new form of *Pinus* – *Pinus silvestris* L. f. *Lubonii*, f. nov. *Fragm. Flor. et Geobot.* **4**: 169–172, 1958. *Excerpta Bot. A*, Bd. **3**: 477.
- [20] JASIEWICZ A. 1963. Observations sur la Flore et la Végétation de silicates d'Argelliers (Hérault). *Fragm. Flor. Geobot.* **9**(4): 471–493.
- [21] JASIEWICZ A. 1963. Podrodzina: Rhinanthoideae. W: B. PAWŁOWSKI (red.), *Flora Polska. Rośliny naczyniowe Polski i Ziemi Ościennych*. T. X., PWN, Warszawa-Kraków, s. 339–388.
- [22] JASIEWICZ A. 1964. *Lapsana intermedia* M. B. i kilka innych interesujących gatunków z Bieszczadów Zachodnich. *Fragm. Flor. Geobot.* **10**(4): 507–514.
- [23] JASIEWICZ A. 1965. Rośliny naczyniowe Bieszczadów Zachodnich. *Monogr. Bot.* **20**: 3–340.
- [24] JASIEWICZ A. 1967. *Euphrasia* L., Świetlik. W: B. PAWŁOWSKI (red.), *Flora Polska. Rośliny naczyniowe Polski i Ziemi Ościennych*. T. XI. PWN, Warszawa-Kraków, s. 7–24.
- [25] JASIEWICZ A. 1967. Rząd: Rubiales, Marzanowce. W: B. PAWŁOWSKI (red.), *Flora Polska. Rośliny naczyniowe Polski i Ziemi Ościennych*. T. XI. PWN, Warszawa-Kraków, s. 279–280.
- [26] MEDWECKA-KORNAŚ A., KORNAŚ J., JASIEWICZ A., GRODZIŃSKA K., MICHALIK S., PANCER-KOTEJOWA E. 1968. Mapa zbiorowisk roślinnych dolin potoków Jaszczce i Jamne w Gorcach 1:10 000, 1963–1964. W: A. MEDWECKA-KORNAŚ, J. KORNAŚ, *Zbiorowiska roślinne dolin Jaszczce i Jamne. Studia Naturae, Ser. A*. **2**: 49–91.
- [27] PAWŁOWSKI B., JASIEWICZ A. (red.). 1971. Flora Polska. Rośliny naczyniowe Polski i Ziemi Ościennych. T. XII. PWN, Warszawa-Kraków, 201 s.
- [28] JASIEWICZ A. 1971. Rodzina: Gentianaceae, Goryczkowate. *Gentiana* L., Goryczka. W: B. PAWŁOWSKI, A. JASIEWICZ (red.), *Flora Polska. Rośliny naczyniowe Polski i Ziemi Ościennych*. T. XII. PWN, Warszawa-Kraków, s. 7–32.
- [29] PAWŁOWSKI B., JASIEWICZ A. (red.), 1972. Flora Polska. Rośliny naczyniowe Polski i Ziemi Ościennych. T. XIII. PWN, Warszawa-Kraków.
- [30] JASIEWICZ A. 1972. *Carlina* L., Dziewięciśl. W: B. PAWŁOWSKI, A. JASIEWICZ (red.), *Flora Polska. Rośliny naczyniowe Polski i Ziemi Ościennych*. T. XIII. PWN, Warszawa-Kraków, s. 94–100.
- [31] JASIEWICZ A. 1972. Rodzina: Dipsacaceae, Szczeciowate. W: B. PAWŁOWSKI, A. JASIEWICZ (red.), *Flora Polska. Rośliny naczyniowe Polski i Ziemi Ościennych*. T. XIII. PWN, Warszawa-Kraków, s. 7–26.
- [32] JASIEWICZ A. 1972. Bogumił Pawłowski 1898–1971. *Folia Biologica* **20**(4): 319–320.
- [33] JASIEWICZ A. 1973. Progress in the study of the Polish flora during the period of 1962–1971. *Fragm. Flor. Geobot.* **19**(4): 415–460.
- [34] JASIEWICZ A., ZARZYCKI K. 1973. XV Międzynarodowa Wycieczka Geograficzno-Roślinna XV IPE – Grecja – 3 VII–24 VII 1971. *Wiad. Bot.* **17**(3): 181–188.
- [35] JASIEWICZ A., MIZIANTY M. 1975. Chromosome numbers of some Bulgarian Plants. *Fragm. Flor. Geobot.* **21**(3): 277–288.
- [36] JASIEWICZ A. 1976. *Scabiosa* L. W: T. G. TUTIN et al. (ed.), *Flora Europaea*. Vol. 4. *Plantaginaceae to Compositae (and Rubiaceae)*. Cambridge University Press, Cambridge, s. 68–74.
- [37] JASIEWICZ A., TACIK T., CHWASTOWSKI B., PAŁKOWA A. 1979. Flora Poloniae Exsiccata ab Instituto Botanice Academiae Scientiarum Poloniae edita. Centuria VII. *Fragm. Flor. Geobot.* **25**(Pars I Suppl.): 209–228.
- [38] JASIEWICZ A. (red.) 1980. Flora polska. Rośliny naczyniowe Polski i Ziemi Ościennych. T. XIV. PWN, Warszawa-Kraków.
- [39] JASIEWICZ A. 1980. *Hieracium* L., Jastrzębiec. W: A. JASIEWICZ (red.), *Flora Polska. Rośliny naczyniowe Polski i Ziemi Ościennych*. T. XIV. PWN, Warszawa-Kraków, s. 199–335.
- [40] JASIEWICZ A. 1981. Wykaz gatunków rzadkich i zagrożonych flory polskiej. *Fragm. Flor. Geobot.* **27**(3): 401–414.
- [41] JASIEWICZ A. 1984. (wyd. 1986). Nazwy gatunkowe roślin naczyniowych flory polskiej. *Fragm. Flor. Geobot.* **30**(3): 217–285.
- [42] JASIEWICZ A. (red.) 1985. Flora Polski. Rośliny naczyniowe. Wyd. II. T. IV. Dwuliścienne Wolnopłatkowe – Dwuokwiatowe, Część I. PWN, Warszawa-Kraków.
- [43] JASIEWICZ A. (red.) 1987. Flora Polski. Rośliny naczyniowe. T. V. Rodzaj *Rosa* L., Róża. PWN, Warszawa-Kraków, **48**, [1]
- [44] JASIEWICZ A. (red.) 1988. Materiały do poznania gatunków rzadkich i zagrożonych Polski. Cz. I. *Fragm. Flor. Geobot.* **33**(3–4): 267–272.
- [45] JASIEWICZ A., KORNAŚ J. 1991. Editorial. *Fragm. Flor. Geobot.* **35**(1–2): 1–4.
- [46] JASIEWICZ A., PAWLUS M. 1991. Some remarks on the genus *Scabiosa* (Dipsacaceae). *Fragm. Flor. Geobot.* **35**(1–2): 55–60.
- [47] JASIEWICZ A. (red.) 1992. Flora Polski. Rośliny naczyniowe. T. III. Dwuliścienne, Wolnopłatkowe-Jednokwiatowe. Kraków, Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk.

Dr MICHAŁO ZAGULSKIJ
(1960–2002)

Dr Michaiło Zagulskij (Mikhailo Zahulsky) urodził się 8 sierpnia 1960 r. w miejscowości Pidlhissja w Złokhivskim Rejonie na Ukrainie. W latach 1977–1982 studiował na Wydziale Biologii Państwowego Uniwersytetu im. I. Franki we Lwowie, gdzie specja-

lizował się w zakresie botaniki. Od 1982 r. pracował na tej uczelni, najpierw na stanowisku inżyniera (1982–1992), a od 1992 r. starszego pracownika naukowego. W dniu 17 II 1995 r. uzyskał stopień naukowy doktora na podstawie rozprawy: „Rozmieszczenie, struktura populacji i ochrona storczyków (*Orchidaceae* Juss.) zachodnich regionów Ukrainy” (tytuł w polskim tłumaczeniu). Od 1999 r. był kierownikiem uniwersyteckiego Herbarium, a w okresie 1995–1997 sprawował funkcję prodziekana Wydziału Biologii Uniwersytetu im. I. Franki.

Główny nurt zainteresowań naukowych M. Zagulskiego obejmował zagadnienia taksonomii, fitogeografii, ekologii i ochrony storczyków, na terenie zachodniej Ukrainy, zwłaszcza Karpat. Pasjonowała go również historia botaniki, a szczególnie bogata działalność polskich przyrodników związanych z dawnym Uniwersytetem Lwowskim. Wiele miejsca w swojej działalności poświęcił zielnikom dokumentującym dawne i współczesne badania florystyczne i taksonomiczne. Z polskimi botanikami zaczął współpracować w latach osiemdziesiątych XX w., uczestnicząc w wielu konferencjach, spotkaniach i mniej lub bardziej oficjalnych wyjazdach terenowych naszych przyrodników na Ukrainę, gdzie był nieocenionym i bardzo życzliwym przewodnikiem.

Opublikował ponad 80 prac, które ogłaszał na łamach rosyjskich, ukraińskich, a także m.in. polskich i niemieckich periodyków naukowych. Na liście jego publikacji jest kilka poloników. Są to krótkie artykuły o ukraińskich śladach działalności Antoniego Rehmana przygotowane wspólnie z krakowskimi współautorami (R. Ochyra, 1999 oraz A. Zemanek, 2001), a także florystyczny przewodnik ekspedycji „Podolia 2000” opracowany wraz z U. Bielczyk, K. Zarzyckim i ukraińskimi kolegami. W *Wiadomościach Botanicznych* opublikował portrety botaników polskich, ze zbiorów fotografii zachowanych we lwowskim Herbarium: Eustachego Wołoszczaka (1999), Antoniego Żmudy (2001) i Stefana Jentysa (2002 – w bieżącym numerze). Kopie zdjęć przekazał do Muzeum Botanicznego i Pracowni Historii Botaniki im. J. Dyakowskiej w Ogrodzie Botanicznym Instytutu Botaniki UJ.

Przejawem dynamicznej aktywności M. Zagulskiego był udział w wielu krajowych i międzynarodowych konferencjach, m.in. w Moskwie (1988), Wrocławiu (1996), Krakowie (1998), Włodawie (1998), Paryżu (1999) i Dreźnie (2001). Przebywał też w Polsce na kilku krótkoterminowych stażach naukowych: w Uniwersytecie im. M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie (1998), Instytucie Botaniki im. W. Szafera PAN w Krakowie (1998–1999) oraz w Uniwersytecie War-

(fot./phot. Ł. Wilk)

szawskim (2001). W 2002 r. planował trzymiesięczny pobyt w Instytucie Botaniki UJ w Krakowie, dzięki uzyskaniu stypendium z Funduszu Królowej Jadwigi UJ. Niestety, wyjazd ten nie doszedł do skutku.

W dniu 21 stycznia 2002 r. dr Michał Zagulski uległ wypadkowi na jednej z lwowskich ulic. Ciężko ranny, został przewieziony do szpitala, ale nie odzyskał już przytomności. Zmarł 27 stycznia 2002 r. we Lwowie. Osierocił żonę i dwoje dzieci. W naszej pamięci pozostanie zawsze jako człowiek otwarty i wesoły, pełen energii i optymizmu. Pracując w bardzo ciężkich warunkach, jakby na przekór trudnościom potrafił wiele zrobić, i do tego jeszcze zarazić otoczenie siłą swego entuzjazmu. Przypominał w tym dawnych, „niedzisiejszych” florystów, których działalnością tak się pasjonował.

Alicja ZEMANEK